

Заява Комісії ООН з розслідування порушень в Україні за результатами візиту до Києва – 4 вересня 2023 року

Ерік Мьосе, Голова Комісії

Від імені Незалежної міжнародної комісії Організації Об'єднаних Націй з розслідування порушень в Україні ми хочемо привітати вас на цій прес-конференції.

Наразі Комісія відвідала Україну понад десяти разів. Всі три Комісари перебувають в Україні разом перший раз під час дії свого другого мандату з березня 2023 року, тоді як наші слідчі вже відвідали країну кілька разів. Спочатку ми відвідали Умань на Черкащині, а потім попрямували до Києва. Ми мали зустрічі з декількома співрозмовниками, серед яких Міністр культури та інформаційної політики, Міністерство оборони, Уповноважений з прав людини, Офіс Генерального прокурора, Служба безпеки України.

Під час першого мандату Комісії ми надали дві письмові доповіді: Генеральній Асамблеї у жовтні 2022 року та Раді з прав людини у березні цього року. Крім того, минулого тижня ми опублікували детальний документ зали засідань. Він ґрунтується на березневому звіті та містить детальний опис підстав для висновків Комісії.

У документі зали засідань представлено вибрану кількість випадків та надано опис систематичності широкого кола порушень з боку російських збройних сил, зокрема умисні вбивства, незаконне позбавлення волі, тортури, зґвалтування та інші види сексуального насильства, незаконні переміщення та депортацію осіб, які перебувають під захистом, та дітей. Багато з цих порушень кваліфікуються як воєнні злочини, а деякі з них, якщо вони будуть підтверджені додатковими доказами, можуть бути прирівняні до злочинів проти людяності, зокрема застосування тортур та напади на цивільну інфраструктуру.

У документі також широко обговорюються заходи кримінальної та несудової відповідальності, а також необхідність координації. Ми користуємося цією можливістю задля наголошення на важливості забезпечення притягнення російською владою всіх винних до відповідальності. Ми також нагадуємо українській владі убезпечити завершення розслідування тих небагатьох випадків, коли Комісія виявила порушення з боку українських збройних сил.

Врінда Гровер, член Комісії

В Умані Комісія відвідала житловий багатоповерховий будинок, який постраждав під час атаки у квітні 2023 року, де загинули 24 людини, переважно жінки та діти. Ми зустрілися з мешканцями, які поділилися своїм горем, особистою втратою та постійними труднощами у забезпеченні альтернативним житлом. Ми також зустрілися з муніципальною владою, яка зараз відповідає за надання допомоги постраждалим у частині компенсації за втрату членів сім'ї, житла та інших пільг.

Комісія визнає, що українська правова система стикається з величезними проблемами щодо забезпечення відповідальності та справедливості для жертв низки злочинів та порушень, пов'язаних з конфліктом, у сфері розслідування, переслідування та судового розгляду.

Наші зустрічі з неурядовими організаціями також дозволили отримати нам цінну інформацію про зусилля держави щодо реагування на серйозні виклики, пов'язані з розслідуванням та судовим переслідуванням злочинів, пов'язаних з конфліктом, зокрема сексуального насильства, а також забезпечення всебічного відшкодування жертвам.

Пабло де Грейф, член Комісії

Комісія завжди наголошувала, що в основі її роботи лежить широке поняття притягнення до відповідальності, включно з судовими та несудовими заходами. Тому вона уважно відстежує дискусії про створення програм відшкодування збитків.

Під час нашого візиту ми обговорили з різними зацікавленими сторонами різноманітні ініціативи, що пов'язанні з цією темою. Створення комплексних програм відшкодування є довгостроковим процесом, який слід відрізнити від й узгоджувати з національними програмами реконструкції, програмами реституції та ремонту майна. Комплексна програма також повинна розроблятися в тісній консультації з постраждалими.

У минулому ми зазначали на терміновості надання психологічної та психосоціальної підтримки постраждалим, і Комісія з задоволенням констатує, що усвідомленість важливості цього зросла, хоча фактичне надання послуг залишається проблемою.

Комісія також зауважила важливість поліпшення координації між різними послугами, які уряд вже надає, але в розпорошеному вигляді, що створює певні перешкоди для забезпечення доступу для постраждалих.

Користуючись нагодою, ми ще раз наголошуємо на цих моментах.

Комісія надасть доповідь про свою діяльність Генеральній Асамблеї у жовтні 2023 року та Раді ООН з прав людини у березні 2024 року.

Кінець

Загальна інформація: Незалежна міжнародна комісія ООН з розслідування порушень в Україні є незалежним органом, уповноваженим Радою з прав людини ООН, серед іншого, розслідувати всі ймовірні порушення та утиски прав людини та порушення міжнародного гуманітарного права, а також пов'язані з ними злочини, в контексті агресії Російської Федерації проти України. Метою Комісії є встановлення фактів, обставин та першопричин будь-яких таких порушень та утисків; а також збір, консолідація та аналіз доказів таких порушень та утисків, зокрема їх гендерний вимір, з урахуванням будь-яких майбутніх судових проваджень.